GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2016 m. kovo 1 d.[1]

**Byla C-43/15 P**

**BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH**
**prieš**

**Vidaus rinkos derinimo tarnybą (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) (VRDT)**

„Apeliacinis skundas — Bendrijos prekių ženklas — Protesto procedūra — Dalinis atsisakymas įregistruoti prekių ženklą — Apeliacijos dėl Protestų skyriaus sprendimo peržiūrėjimo pateikimo procedūrinės taisyklės — Apeliacija, pagal Reglamento (EB) Nr. 207/2009 58–64 straipsnius pateikta paraišką pateikusio asmens — Priešpriešinė apeliacija, kurią pagal Reglamento (EB) Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalį savo atsiliepime pateikė protestą pateikusi šalis — Priešpriešinės apeliacijos priimtinumas — Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalies taikymo sritis — Procesinių garantijų nebuvimas — Teisės būti išklausytam ir rungimosi principo pažeidimas — Res judicata galios pažeidimas — Teismo iniciatyva — Su viešąja tvarka susijęs pagrindas, kuris turi būti iškeltas Sąjungos teismo iniciatyva“

## I – **Įžanga**

1. Šis apeliacinis skundas susijęs su protesto procedūra dėl *LG Electronics Inc.*[2] protesto, paduoto dėl Vidaus rinkos derinimo tarnybai (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) (VRDT) pateiktos *BSH Bosch und Siemens Hausgeräte GmbH*[3] paraiškos įregistruoti Bendrijos prekių ženklą „compressor technology“. Juo siekiama panaikinti 2014 m. gruodžio 4 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *BSH / OHMI* – LG *Electronics (compressor technology)*[4].

2. Šį apeliacinį skundą sudaro dvi dalys.

3. Viena vertus, jis turėtų dar kartą Teisingumo Teismui suteikti galimybę paaiškinti, kokiais atvejais Sąjungos teismas, įgyvendindamas savo funkciją spręsti dėl teisėtumo, privalo savo iniciatyva iškelti teisinį pagrindą.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — Toliau – LG arba protestą pareiškęs asmuo.

3 — Toliau – BSH arba paraišką pateikęs asmuo.

4 — T-595/13, EU:T:2014:1023, toliau – skundžiamas sprendimas.

4. Kita vertus, jis turėtų suteikti galimybę Teisingumo Teismui išdėstyti nuomonę dėl teisės gynimo priemonių Vidaus rinkos derinimo tarnyboje sistemos ir naudojimosi jomis siekiant, kad būtų peržiūrėti protestų skyrių sprendimai. Konkrečiau tariant, Teisingumo Teismas turės nustatyti 1996 m. vasario 5 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 216/96, nustatančio Vidaus rinkos derinimo tarnybos (prekių ženklai ir dizainas) Apeliacinių tarybų darbo tvarką [5], 8 straipsnio 3 dalies taikymo sritį ir tvarką.

5. Minėtame straipsnyje numatyta:

„Nagrinėjant bylą *inter partes* tvarka, atsakovas savo atsiliepime gali siekti ginčijamo sprendimo panaikinimo ar pakeitimo tuo pagrindu, kuris nebuvo nurodytas apeliacijoje. Tokie pagrindai netenka galios, jeigu apeliantas nutraukia bylos nagrinėjimą.“

6. Nors nagrinėjamoje byloje BSH, vadovaudamasi 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekių ženklo [6] 58–64 straipsniais, padavė apeliaciją siekdama, kad būtų peržiūrėtas Protestų skyriaus sprendimas dėl labai riboto prekių sąrašo, LG savo atsiliepime, pateiktame pagal Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalį, pateikė priešpriešinę apeliaciją dėl šio sprendimo peržiūrėjimo dėl kur kas didesnio prekių sąrašo.

7. 2013 m. rugsėjo 5 d. sprendimu [7] VRDT pirmoji apeliacinė taryba (toliau – Apeliacinė taryba) atmetė BSH apeliaciją ir iš dalies patenkino LG prašymą.

8. Nagrinėjamoje byloje ginčijamas šio sprendimo teisėtumas.

9. Bendrajam Teismui pateiktas ieškinys dėl panaikinimo susijęs tik su galimybės supainioti žymenis, dėl kurių kilo ginčas, vertinimu iš esmės prekių ženklo „compressor technology“ registracijos tikslais, o Teisingumo Teismui pateiktame apeliaciniame skunde keliami du klausimai, dėl kurių išties kyla ginčas, susiję, viena vertus, su teismo iniciatyva ir, kita vertus, su teisių gynimo priemonių buvimu ir jų teisėtumu.

10. Kiek tai susiję su teismo iniciatyva, siūlau Teisingumo Teismui panaikinti ginčijamą sprendimą remiantis ne pagrindais, kuriuos BSH nurodė Teisingumo Teismui, bet tuo, kad Bendrasis Teismas savo iniciatyva nenurodė dviejų su viešąja tvarka susijusių pagrindų: pirma, Apeliacinės tarybos kompetencijos peržiūrėti Protesto skyriaus sprendimą dėl kitokių prekių nei nurodytos paraišką pateikusio asmens apeliacijoje nebuvimo ir, antra, paraišką pateikusio asmens teisės būti išklausytam pažeidimo šiame procese.

11. Kadangi šie du pagrindai buvo aptarti Teisingumo Teisme vadovaujantis rungimosi principu, siūlau jam juos iškelti savo iniciatyva ir pačiam priimti sprendimą byloje.

12. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas pirmiausia turės nustatyti, ar, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 207/2009 58–64 straipsniuose numatytas taisykles ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) įtvirtintas procesines garantijas, Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalimi iš tiesų siekiama įtvirtinti teisių gynimo priemonę, lygiagrečią priemonei, numatytai pagal Reglamentą Nr. 207/2009.

13. Taigi Teisingumo Teismas turės panaikinti esamą teisinį netikrumą, kuris atsirado dėl skirtingų VRDT apeliacinių tarybų požiūrių nevienodumo ir dėl skirtingos Bendrojo Teismo sudėties aiškinant šią nuostatą.

5 — OL L 28, p. 11; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 221. Reglamentas, iš dalies pakeistas 2004 m. gruodžio 6 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2082/2004 (OL L 360, p. 8; toliau – Reglamentas Nr. 216/96).

6 — OL L 78, p. 1.

7 — Byla R 1176/2012-1. Sprendimas, iš dalies pakeistas 2013 m. gruodžio 3 d. taisomuoju sprendimu, toliau – ginčijamas sprendimas.

14. Šioje išvadoje paaiškinsiu priežastis, dėl kurių akivaizdu, kad Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalimi negali būti suteikiama teisių gynimo priemonė, nepriklausanti nuo numatytosios Reglamento Nr. 207/2009 58 ir paskesniuose straipsniuose. Todėl tvirtinsiu, kad Apeliacinė taryba, priimdama nagrinėti ir patenkindama apeliaciją, kuri buvo akivaizdžiai nepriimtina, neturėjo teisės peržiūrėti Protesto skyriaus sprendimo dėl kitokių prekių nei nurodytos paraišką pateikusio asmens apeliacijoje, ir kad ji viršijo savo kompetencijos ribas.

15. Papildomai paaiškinsiu, kad ji pažeidė BSH teises į gynybą, nes šiai nebuvo leista pateikti pastabų išnagrinėjus LG pateiktą priešpriešinę apeliaciją.

16. Todėl siūlau Teisingumo Teismui panaikinti ginčijamą sprendimą ir priteisti iš VRDT bylinėjimosi Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme išlaidas.

## II – **Sąjungos teisė**

### A – *Reglamentas Nr. 207/2009*

17. 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo [8] buvo panaikintas ir pakeistas Reglamentu Nr. 207/2009, įsigaliojusiu 2009 m. balandžio 13 d. Vis dėlto, atsižvelgiant į nagrinėjamos paraiškos įregistruoti prekių ženklą pateikimo datą, šiuo atveju 2008 m. lapkričio 24 d., kuri yra lemiama nustatant taikytiną materialinę teisę, nagrinėjamai bylai taikomos Reglamento Nr. 207/2009 procesinės nuostatos ir Reglamento Nr. 40/94 materialinės nuostatos.

18. Reglamento Nr. 40/94 8 straipsnio „Santykiniai atsisakymo registruoti prekių ženklą pagrindai“, kurio nepakeistas tekstas buvo pakartotas Reglamente Nr. 207/2009, 1 dalyje buvo nustatyta:

„Ankstesnio prekių ženklo savininkui užprotestavus, prekių ženklas, kurį įregistruoti buvo paduota paraiška, neregistruojamas:

<…>

b) jeigu dėl savo panašumo į ankstesnį prekių ženklą ar tapatumo jam arba dėl prekių ar paslaugų, kurioms prekių ženklai yra skirti, panašumo ar tapatumo yra galimybė suklaidinti visuomenę toje teritorijoje, kurioje ankstesnis prekių ženklas yra apsaugotas; suklaidinimo galimybė apima ir galimybę sieti su ankstesniu prekių ženklu.“

19. Reglamento Nr. 207/2009 59 straipsnis „Asmenys, turintys teisę paduoti apeliaciją ir būti apeliacinės procedūros šalimis“ yra šio reglamento VII dalyje „Apeliacijos“. Šiame straipsnyje nustatyta:

„Paduoti apeliaciją gali bet kuri klausimo nagrinėjime dalyvavusi šalis, kuriai priimtas sprendimas turi neigiamą reikšmę <…>“

20. Šio reglamento 60 straipsnyje „Apeliacijos terminai ir jos forma“, kuris yra toje pačioje VII dalyje, nustatyta:

„Pranešimas apie apeliaciją [VRDT] turi būti paduodamas raštu per du mėnesius nuo pranešimo apie sprendimą, dėl kurio buvo paduota apeliacija, dienos. Prašymas laikomas paduotu tik po to, kai sumokamas apeliacijos mokestis <…>“

8 — OL 1994, L 11, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146.

21. Minėto reglamento 63 straipsnio „Apeliacijų nagrinėjimas“ 2 dalyje nustatyta:

„Nagrinėdama apeliaciją, Apeliacinė taryba tiek kartų, kiek reikia, pasiūlo šalims per savo nustatytą laiką pateikti atsiliepimus į kitų šalių arba jos pačios pastabas.“

22. Reglamento Nr. 207/2009 64 straipsnio „Sprendimai dėl apeliacijų“ 1 dalyje nustatyta:

„Išnagrinėjusi apeliacijos leistinumą, Apeliacinė taryba priima sprendimą dėl apeliacijos. Apeliacinė taryba gali arba pasinaudoti kokiais nors skyriaus, atsakingo už sprendimą, kuriam pateikta apeliacija, kompetencijai priklausančiais įgaliojimais, arba perduoti bylą tam skyriui <…>“.

23. Be to, šio reglamento 75 straipsnio antrame sakinyje nustatyta, kad VRDT sprendimai „grindžiami tiktai tokiais motyvais ar įrodymais, apie kuriuos šalys galėjo pateikti savo atsiliepimus“.

24. Galiausiai minėto reglamento 76 straipsnio „Faktų nagrinėjimas Tarnybos iniciatyva“ 1 dalyje nustatyta:

„Procedūrų metu [VRDT] faktus nagrinėja savo iniciatyva; tačiau procedūros dėl atsisakymo registruoti paraiškas santykinių pagrindų atveju Tarnyba nagrinėja tiktai šalių nurodytus faktus, įrodymus bei argumentus bei siekiamą reikalavimų patenkinimo būdą.“

B – *Reglamentas (EB) Nr. 2868/95*

25. 1995 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2868/95, skirtu įgyvendinti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo[9], kaip nurodyta jo penktoje ir šeštoje konstatuojamosiose dalyse, nustatomos taisyklės, reikalingos Reglamento Nr. 207/2009 nuostatoms įgyvendinti, kad būtų garantuotas VRDT atliekamų procesinių veiksmų sklandumas ir efektyvumas.

26. Taigi jo X antraštinėje dalyje procedūrinės taisyklės papildomos taisyklėmis, susijusiomis su apeliacijos pateikimu ir nagrinėjimu.

27. Reglamento Nr. 2868/95 49 taisyklėje „Apeliacijos atmetimas kaip nepriimtinos“ pažymima:„1. Jei apeliacija neatitinka [Reglamento Nr. 207/2009 58–60] straipsnių nuostatų bei 48 taisyklės 1 dalies c punkto ir 2 dalies, [susijusios su pranešimo apie apeliaciją turiniu,] Apeliacinė taryba ją atmeta kaip nepriimtiną <…>

<…>

3. Jei mokestis už apeliaciją sumokamas pasibaigus apeliacijos padavimo terminui pagal [Reglamento Nr. 207/2009 60] straipsnį, apeliacija laikoma nepaduota <…>“

C – *Reglamentas Nr. 216/96*

28. Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnyje „Bylos nagrinėjimo tvarka“ numatyta:

„<…>

9 — OL L 303, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 189.

2. Nagrinėjant bylą *inter partes* tvarka, nepažeidžiant [Reglamento Nr. 207/2009 63 straipsnio 2 dalies], kartu su dokumentu, kuriame išdėstomi apeliacijos pagrindai, ir atsiliepimu į jį, gali būti pateiktas apelianto trumpas atsakymas, pateiktas per du mėnesius po to, kai jam buvo nusiųstas pranešimas apie atsiliepimą, ir atsakovo atsakymas, pateiktas per du mėnesius po to, kai jam buvo nusiųstas pranešimas apie apelianto atsiliepimą.

3. Nagrinėjant bylą *inter partes* tvarka, atsakovas savo atsiliepime gali siekti ginčijamo sprendimo panaikinimo ar pakeitimo tuo pagrindu, kuris nebuvo nurodytas apeliacijoje. Tokie pagrindai netenka galios, jeigu apeliantas nutraukia bylos nagrinėjimą."

## III – **Bylos aplinkybės**

29. 2012 m. gegužės 3 d. sprendimu Protestų skyrius iš dalies atmetė BSH pateiktą paraišką įregistruoti Bendrijos prekių ženklą „compressor technology". Iš tiesų jis nusprendė, kad yra galimybė supainioti su LG priklausančiu ankstesniu prekių ženklu KOMPRESSOR, skirtu Nicos sutarties [10] 7, 9 ir 11 klasių prekėms, įskaitant buitinius elektrinius valymo įrenginius, tarp jų siurblius ir sausų bei drėgnų šiukšlių siurbimo prietaisus [11].

30. Dėl kitų registracijos paraiškoje nurodytų 7, 9 ir 11 klasių prekių Protestų skyrius atmetė LG pateiktą protestą ir nurodė, kad nėra galimybės supainioti.

31. Apie šį sprendimą šalims buvo pranešta 2012 m. gegužės 3 d.

32. 2012 m. birželio 26 d. BSH pateikė apeliaciją dėl minėto sprendimo panaikinimo, užpildydama šiam tikslui nustatytą apeliacijos formą, ir 2012 m. rugsėjo 3 d. pateikė dokumentą, kuriame išdėstė apeliacijos motyvus. BSH paprašė peržiūrėti Protestų skyriaus sprendimą, kadangi jis buvo susijęs su suklaidinimo galimybės įvertinimu buitinių elektrinių valymo įrenginių, įskaitant prie 7 klasės priskirtus siurblius ir sausų bei drėgnų šiukšlių siurbimo prietaisus, atveju, o su kitomis prekėmis jis nebuvo susijęs.

33. Taigi vienu dokumentu „Atsiliepimas" 2012 m. spalio 31 d. LG pateikė savo atsiliepimą į BSH pateiktus argumentus, kuriais grindžiama jos apeliacija, ir paprašė peržiūrėti Protestų skyriaus sprendimą, kad paraiškos įregistruoti prekių ženklą „compressor technology" atmetimo aprėptis būtų didesnė. LG visų pirma tvirtino, kad, priešingai, nei nurodyta Protestų skyriaus priimtame sprendime, buvo galimybė supainioti su toliau nurodytomis prekėmis:

— 7 klasė: elektriniai atliekų šalinimo prietaisai, t. y. atliekų šalintuvai ir atliekų presai;

— 9 klasė: svarstyklės žmonėms sverti; elektriniai juostų suvirinimo prietaisai; buitinių ir virtuvės mašinų bei prietaisų (elektrinio / elektroninio) nuotolinio valdymo, įspėjimo ir valdymo prietaisai; įrašytų duomenų ir tuščios laikmenos, naudojamos buitinių prietaisų mechanizmuose; elektriniai gėrimų arba maisto išdavimo / platinimo aparatai, automatiniai išdavimo / platinimo aparatai; prie 9 klasės priskirtos visų minėtų prekių dalys.

Prie 9 klasės priskirtos 9 klasės elektrinių prietaisų ir įrankių, t. y. elektrinių laidynių, virtuvinių svarstyklių, dalys;

10 — Peržiūrėta ir iš dalies pakeista 1957 m. birželio 15 d. Nicos sutartis dėl tarptautinės prekių ir paslaugų klasifikacijos ženklams registruoti.

11 — Visą susijusių prekių sąrašą žr. ginčijamo sprendimo 3 punkte.

— 11 klasė: infraraudonųjų spindulių lempos (skirtos ne medicininiam naudojimui); šildomos pagalvėlės (skirtos ne medicininiam naudojimui), elektrinės antklodės (skirtos ne medicininiam naudojimui); gaiviųjų gėrimų išdavimo aparatų rankinės sulčiaspaudės, skirtos naudoti kartu su gėrimų atvėsinimo aparatais.

34. Savo 2012 m. lapkričio 8 d. raštu „Pranešimas apie atsiliepimą“ VRDT pranešė BSH apie LG pateiktą „atsiliepimą“, jai nurodydama, kad „rašytinė procedūra baigta, kad todėl bendros pastabos pateikiamos tik siekiant informuoti, kad bylos medžiaga Apeliacinei tarybai bus perduota laiku, ir kad ji priims sprendimą“.

35. Ginčijamo sprendimo 13 punkte Apeliacinė taryba nusprendė, kad BSH pateikta apeliacija yra priimtina, nes ji pateikta laikantis Reglamento Nr. 207/2009 58–60 straipsnių ir Reglamento Nr. 2868/95 48 taisyklės.

36. Ginčijamo sprendimo 14 punkte nagrinėdama apeliacijos aprėptį Apeliacinė taryba pažymėjo, kad savo atsiliepime į dokumentą, kuriame išdėstyti BSH apeliacijos motyvai, LG pateikė „ne pagrindinę“ apeliaciją (anglų k. „ancillary appeal“) pagal Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalį, kuria ji prašė peržiūrėti Protestų skyriaus sprendimą dėl prekių, priskirtų prie 7, 9 ir 11 klasių.

37. Išnagrinėjusi informaciją Apeliacinė taryba atmetė BSH apeliaciją ir iš dalies patenkino priešpriešinę LG apeliaciją.

38. Todėl BSH pateikė Bendrajam Teismui ieškinį dėl panaikinimo, pateikdama vienintelį ieškinio pagrindą, susijusį su tuo, kad Apeliacinė taryba pažeidė Reglamento Nr. 207/2009 8 straipsnio 1 dalies b punktą, susijusį su galimybės supainioti žymenis, dėl kurių kilo ginčas, įvertinimu.

39. Bendrasis Teismas šį ieškinį atmetė.

## IV – **Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme**

40. Savo apeliaciniu skundu BSH prašo Teisingumo Teismo panaikinti skundžiamą sprendimą ir ginčijamą sprendimą ir – papildomai – grąžinti bylą nagrinėti Bendrajam Teismui, be to, priteisti iš VRDT bylinėjimosi Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme išlaidas.

41. VRDT prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš BSH bylinėjimosi išlaidas.

## V – **Dėl apeliacinio skundo**

42. Apeliacinį skundą BSH grindžia dviem pagrindais.

43. Pirmasis pagrindas pirmą kartą pateiktas Teisingumo Teisme. Jis grindžiamas tuo, kad VRDT pažeidė Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnį, kuriame numatytos procesinės taisyklės, taikomos pateikiant apeliaciją VRDT apeliacinėms taryboms. BSH tvirtina, kad LG pateikta priešpriešinė apeliacija nepriimtina, nes ji pateikta nesilaikant jokių pagal šį straipsnį keliamų su terminais ir forma susijusių reikalavimų.

44. Antrasis pagrindas grindžiamas Reglamento Nr. 40/94 8 straipsnio 1 dalies b punkto pažeidimu vertinant galimybę supainioti žymenį „compressor technology“ su žymeniu KOMPRESSOR.

45. Nemanau, kad šiame etape reikėtų vertinti, ar ginčijamam sprendimui būdingi BSH apeliaciniame skunde nurodyti trūkumai. Iš tiesų manau, kad skundžiamą sprendimą iškart reikia panaikinti dėl to, kad Bendrasis Teismas savo iniciatyva nenurodė, jog ginčijamą sprendimą priėmė nekompetentinga institucija, pažeisdama paraišką pateikusio asmens teises į gynybą.

46. Manau, kad protestą pateikusio asmens pateikta priešpriešinė apeliacija aiškiai nepriimtina, nes Apeliacinė taryba neturėjo kompetencijos peržiūrėti Protestų skyriaus sprendimo dėl šioje apeliacijoje nurodytų prekių.

47. Be to, reikia konstatuoti, kad Apeliacinė taryba pakeitė Protestų skyriaus sprendimą, taip patenkindama protestą pateikusios šalies reikalavimus, prieš tai nesuteikusi galimybės BSH tinkamai išdėstyti savo nuomonės, ir taip pažeidė pastarosios teises į gynybą.

48. Kompetencijos stoka ir esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimas yra su viešąja tvarka susiję pagrindai, kuriuos Sąjungos teismas gali arba privalo iškelti savo iniciatyva, kai to nepadaro bylos šalys.

49. Pagal procesą Sąjungos teismuose reglamentuojančias nuostatas, visų pirma Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnį ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 177 straipsnį, ginčo ribas nustato ir apibrėžia bylos šalys. Iš to darytina išvada, kad Sąjungos teismas savo sprendimais iš principo negali peržengti jiems pateiktų prašymų ribų ir taip pat turi priimti sprendimą dėl šių prašymų atsižvelgdamas į šalių pateiktas faktines ir teisines aplinkybes.

50. Vis dėlto Sąjungos teismo vaidmuo nėra pasyvus. Nagrinėjant ginčą dėl Bendrijos prekių ženklo jo vykdoma teisminė priežiūra nėra paprasčiausias anksčiau VRDT apeliacinės tarybos atliktos priežiūros pakartojimas [12]. Jo vaidmuo taip pat nėra apribotas ginčo šalių pozicijų pagrįstumo vertinimu, griežtai laikantis jų nurodytų pagrindų ir argumentų. Iš tiesų Sąjungos teismo funkcija nėra vien būti arbitru. Jis taip pat turi užtikrinti, kad būtų laikomasi Sąjungos teisės ir visų pirma užtikrinamos Chartijoje įtvirtintos pagrindinės garantijos.

51. Taigi kiekvieno Sąjungos teismo procedūros taisyklėse ir teismo praktikoje nustatytas ne vienas atvejis, kai, įgyvendindamas savo funkciją spręsti dėl teisėtumo, Sąjungos teismas turi jurisdikciją savo iniciatyva iškelti teisinį pagrindą.

52. Pagal Procedūros reglamentą Bendrasis Teismas gali savo iniciatyva nurodyti, kad ieškinys akivaizdžiai nepriklauso jo jurisdikcijai, yra akivaizdžiai nepriimtinas, arba prireikus konstatuoti, kad jis akivaizdžiai neturi teisinio pagrindo [13]. Jis taip pat gali savo iniciatyva iškelti viešąja tvarka grindžiamus nepriimtinumo pagrindus [14], t. y. esminės ieškinio priimtinumo sąlygos pažeidimus, kaip antai akto, dėl kurio galima pareikšti ieškinį, buvimą [15], teisę pareikšti ieškinį [16] arba procesinių terminų laikymąsi [17].

53. Be to, Teisingumo Teismas atskyrė pagrindus, susijusius su ginčijamo akto teisėtumu iš esmės, kurie sietini su teisės normos, susijusios su ESV sutarties taikymu, pažeidimu ir kuriuos Sąjungos teismas gali nagrinėti tik tuo atveju, jeigu jie iškeliami bylos šalių, nuo pagrindų, kuriais ginčijamas išorinis ginčijamo akto teisėtumas, kurie susiję su esminių procedūrinių reikalavimų pažeidimu, viešąja

12 — Sprendimas *VRDT / Kaul* (C-29/05 P, EU:C:2007:162, 55 punktas).

13 — Žr. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 126 straipsnį.

14 — Žr. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 129 straipsnį.

15 — Nutartis *ISAE / VP ir Interdata / Komisija* (C-130/91, EU:C:1992:7, 11 punktas).

16 — Sprendimai *Italija / Komisija* (C-298/00 P, EU:C:2004:240, 35 punktas) ir *Regione Siciliana / Komisija* (C-417/04 P, EU:C:2006:282, 36 punktas).

17 — Sprendimai *Politi / ETF* (C-154/99 P, EU:C:2000:354, 15 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir *Evropaïki Dynamiki / Komisija* (C-469/11 P, EU:C:2012:705, 50 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

tvarka ir kuriuos Sąjungos teismas turi iškelti savo iniciatyva [18]. Pastaruoju atveju dėl pažeidimų, susijusių su akto arba procedūros, kuri vykdoma, forma, pažeidžiamos trečiųjų šalių arba asmenų, kuriems šis aktas skirtas, teisės arba jie gali turėti įtakos akto turiniui [19]. Tai gali būti, pavyzdžiui, tinkamo autentiškumo patvirtinimo nebuvimas [20] arba pranešimo nepateikimas [21].

54. Teisingumo Teismas patvirtino, kad ginčijamą aktą priėmusio asmens kompetencijos trūkumas [22] ir šio akto nemotyvavimas arba nepakankamas motyvavimas [23] yra su viešąja tvarka susiję pagrindai, kurie gali, arba netgi privalo, būti keliami Sąjungos teismo iniciatyva net ir tuo atveju, jeigu nė viena iš bylos šalių to nereikalavo.

55. Kai Sąjungos teisėjas, nagrinėjantis ieškinį dėl panaikinimo, iškelia tokį pagrindą, kuris ir yra būtent susijęs su akto, kurį prašoma panaikinti, teisėtumu, jo negalima būtų kaltinti peržengus šalių nustatyto ginčo ribas, viršijus kompetenciją, priėmus sprendimą *ultra petita* ir nesilaikius Procedūros reglamento [24].

56. Šiais skirtingais teismo praktikoje minimais atvejais skundžiamo akto trūkumas yra pakankamai rimtas, kad pateisintų Sąjungos teismo sprendimą jį pripažinti net kai ieškovas juo nesiremia. Kitaip tariant, kai skundžiamas teisės aktas prieštarauja *res judicata* galiai arba pažeidžiamas esminis procedūrinis reikalavimas ar pagrindinė teisė, nesvarbu, ar šis aktas turi ir ieškovo grindžiant prašymą dėl panaikinimo nurodytus trūkumus. Siekiant apsaugoti Sąjungos teisinę sistemą ir pagrindines teises, teismui, nagrinėjančiam teisėtumo klausimą, galima ir, esant reikalui, privaloma konstatuoti, kad minėtas aktas turi trūkumą, dėl kurio bet kuriuo atveju jis turi būti panaikintas.

57. Akivaizdu, kad ši teisė negali būti susieta su sąlyga, kad ji turi būti susijusi su šalių nurodytais pagrindais ir argumentais. Iš tiesų tokia sąlyga prieštarautų pačiam teisės iškelti pagrindą savo iniciatyva tikslui, kuris kaip tik numato galimybę papildyti šalių nepaminėtus klausimus, kai pažeidžiama su viešąja tvarka susijusi taisyklė.

58. Šiuo atveju iš Bendrajam Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad pagal Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalį LG pateikta priešpriešinė apeliacija neatitiko jokių su terminais ar forma susijusių reikalavimų, kuriuos ji turi atitikti, kad būtų priimtina.

59. Iš ginčijamo sprendimo taip pat aiškiai matyti, kad nors Apeliacinė taryba sprendimo 13 punkte priėmė aiškų sprendimą dėl BSH pateiktos apeliacijos priimtinumo, ji niekur nenagrinėjo LG pateiktos priešpriešinės apeliacijos priimtinumo, nors ginčijamas sprendimas grindžiamas joje nurodyta informacija.

60. Taigi kaip patenkinti apeliaciją, jeigu prieš tai nebuvo įvertintas jos priimtinumas?

61. Reikia pripažinti, kad tai sunkus uždavinys atsižvelgiant į tai, jog labai neaiški Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalies taikymo sritis ir tokios apeliacijos pateikimo procesinės taisyklės.

18 — Sprendimai *Komisija / Sytraval ir Brink's France* (C-367/95 P, EU:C:1998:154, 67 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 40 punktas).

19 — Šis apibrėžimas pateikiamas J. Rideau „Recours en annulation", *Jurisclasseur Europe*, Nr. 331, 22 punktas.

20 — Sprendimas *Komisija / Solvay* (C-287/95 P ir C-288/95 P, EU:C:2000:189, 55 punktas).

21 — Sprendimas *Hoechst / Komisija* (C-227/92 P, EU:C:1999:360, 72 punktas).

22 — Sprendimas *Salzgitter / Komisija* (C-210/98 P, EU:C:2000:397, 56 punktas ir jame nurodyta teismo praktika) ir Nutartis *Planet / Komisija* (T-320/09, EU:T:2011:172, 41 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

23 — Sprendimas *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 34 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

24 — Sprendimas *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 35 punktas).

62. Vis dėlto, kad ir kokios būtų aplinkybės, nepriimdama sprendimo dėl LG pateiktos apeliacijos priimtinumo Apeliacinė taryba pažeidė Reglamento Nr. 2868/95 49 taisyklės 1 dalį, kurioje, primenu, numatyta, kad „[j]ei apeliacija neatitinka [Reglamento Nr. 207/2009 58–60] straipsnių nuostatų bei 48 taisyklės 1 dalies c punkto ir 2 dalies, Apeliacinė taryba ją atmeta kaip nepriimtiną“.

63. Be to, priimdama sprendimą dėl šios apeliacijos ji taip pat peržengė savo kompetencijos ribas, kadangi apeliacijos nėra, jeigu ji pateikta neteisėtai.

64. Taigi prieš vertindamas bylos šalių pateiktus panaikinimo pagrindus Bendrasis Teismas turėjo savo iniciatyva išnagrinėti Apeliacijos tarybos kompetenciją priimti ginčijamą sprendimą.

65. Be to, iš bylos medžiagos aiškiai matyti, kad prieš priimant ginčijamą sprendimą BSH nebuvo suteikta galimybė pateikti pastabų dėl LG pateiktos priešpriešinės apeliacijos, ir dėl to šio sprendimo motyvai neabejotinai tapo netinkami. Šis pažeidimas yra dar šiurkštesnis dėl to, kad priešpriešinėje apeliacijoje LG pateikta informacija akivaizdžiai turėjo lemiamą reikšmę proceso baigčiai, nes Apeliacinė taryba pakeitė Protestų skyriaus sprendimą BSH nenaudai.

66. Vadovaudamasis ką tik nurodyta teismo praktika Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad jei teismo sprendimai grindžiami faktinėmis aplinkybėmis ir dokumentais, su kuriais šalys ar viena iš jų negalėjo susipažinti ir dėl kurių negalėjo pareikšti savo pozicijos, yra pažeidžiamas pagrindinis teisės principas.

67. Taigi, kai klausimas dėl Apeliacinės tarybos kompetencijos neišnagrinėtas, Bendrasis Teismas privalo savo iniciatyva tikrinti ginčijamo sprendimo teisėtumą tiek dėl pagrindinių principų, t. y. teisės būti išklausytam ir rungimosi principo, tiek dėl Reglamento Nr. 207/2009 63 straipsnio 2 dalies ir 75 straipsnio antro sakinio.

68. Todėl siūlau Teisingumo Teismui panaikinti skundžiamą sprendimą dėl šių motyvų.

## VI – **Dėl skundžiamo sprendimo panaikinimo pasekmių**

69. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnyje numatyta, kad Teisingumo Teismas gali, jei panaikina skundžiamą sprendimą, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą, arba pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima padaryti.

70. Manau, kad šioje bylos stadijoje galutinis sprendimas gali būti paskelbtas dėl dviejų teisinių pagrindų, kuriuos Teisingumo Teismui siūlau iškelti savo iniciatyva.

71. Pirma, klausimas, ar Apeliacinė taryba yra kompetentinga peržiūrėti Protestų skyriaus sprendimą dėl LG priešpriešinėje apeliacijoje nurodytų prekių, yra susijęs su šios apeliacijos priimtinumu ir jis buvo BSH ir VRDT aptartas raštu ir per Teisingumo Teismo posėdį.

72. Antra, klausimas, ar dėl ginčijamo sprendimo pažeistos BSH teisės į gynybą, nes ji nebuvo išklausyta, taip pat buvo aptartas Teisingumo Teisme laikantis rungimosi principo.

73. Taigi siūlau Teisingumo Teismui savo iniciatyva iškelti pagrindą, grindžiamą Apeliacinės tarybos kompetencijos priimti ginčijamą sprendimą nebuvimu.

74. Taigi šioje išvadoje tik papildomai nagrinėsiu pagrindą, grindžiamą paraišką pateikusio asmens teisės būti išklausytam pažeidimu ir rungimosi principo pažeidimu šio sprendimo priėmimo procese.

A – *Dėl Apeliacinės tarybos kompetencijos priimti ginčijamą sprendimą nebuvimo*

1. Šalių argumentai

75. BSH tvirtina, jog nėra tokios apeliacijos, kad vien tik ja būtų buvę galima pagrįsti paraiškos įregistruoti prekių ženklą atmetimą nurodant didesnę aprėptį, nei tai buvo padaryta Protestų skyriaus sprendime. Iš tiesų ji mano, kad LG nepateikė apeliacijos per Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje numatytą terminą ir nesumokėjo šiuo tikslu numatyto mokesčio.

76. VRDT pirmiausia tvirtina, jog BSH argumentas, kad 2012 m. spalio 31 d. atsiliepime LG nepateikė aiškaus prašymo, neturi faktinio pagrindo, nes toks prašymas buvo pateiktas aiškiai ir tiesiogiai. Be to, nebūtina tiesiogiai naudoti žodį „prašymas“ arba tiesiogiai remtis Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalimi. Iš tiesų pakanka, kad iš pastabų visumos būtų aiškiai matyti bylos šalies valia skųsti Protestų skyriaus sprendimą ir šios valios mastas.

77. VRDT taip pat pažymi, kad iš Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalies formuluotės matyti, kad procese VRDT apeliacinėje taryboje atsakovė gali, pateikdama pastabas, pasinaudoti savo teise ginčyti skundžiamą sprendimą. Tik jos, kaip atsakovės, statusas jai leistų ginčyti Protestų skyriaus sprendimo galiojimą. Be to, šia nuostata ši teisė neribojama pagrindais, kurie nurodyti apeliacijoje. Iš tiesų joje nustatyta, kad reikalavimai susiję su klausimu, kuris apeliacijoje nekeliamas. Be to, toje nuostatoje nėra jokios užuominos apie tai, kad atsakovė pati galėjo pateikti apeliaciją dėl ginčijamo sprendimo. Abu keliai galimi norint užginčyti sprendimą patenkinti protestą ir atmesti paraišką įregistruoti Bendrijos prekių ženklą; beje, tai buvo patvirtinta Sprendime *Intesa Sanpaolo / VRDT – MIP Metro (COMIT)*[25].

78. Galiausiai VRDT tvirtina, kad toks sprendimas neturi įtakos procesinėms taisyklėms, numatytoms Reglamente Nr. 207/2009, ir visų pirma taisyklei, pagal kurią paduoti apeliaciją gali bet kuri nagrinėjant klausimą dalyvavusi šalis, kuriai priimtas sprendimas turi neigiamą reikšmę. Iš tiesų, kadangi atsakovė nusprendė pateikti „priešpriešinę apeliaciją“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 207/2009 8 straipsnio 3 dalį, šios apeliacijos tolesnis nagrinėjimas susietas su paraišką pateikusio asmens apeliacijos tolesniu nagrinėjimu, priešingai, nei pateikus apeliaciją pagal Reglamento Nr. 207/2009 nuostatas. Taigi atsakovė prisiima riziką, kad jos „priešpriešinės apeliacijos“ baigtis bus tokia pat kaip ir paraišką pateikusio asmens apeliacijos baigtis ir kad, paraišką pateikusiam asmeniui atsiėmus apeliaciją, ji „papildomai“ taptų niekinė.

2. Vertinimas

79. Visos bylos šalys sutinka, kad, pirma, protestą pateikusios šalies apeliacija buvo siekiama peržiūrėti Protestų skyriaus sprendimą dėl prekių, kurios nebuvo įtrauktos į apeliaciją, kurią pateikė paraišką pateikęs asmuo, kad, antra, ši apeliacija pateikta praėjus beveik šešiems mėnesiams nuo tada, kai jai buvo pranešta apie Protestų skyriaus sprendimą[26], kad, trečia, be kita ko, joks apeliacijos mokestis nebuvo sumokėtas ir, kad, ketvirta, Apeliacinė taryba iš dalies patenkino LG prašymą, taip priimdama BSH nenaudingą sprendimą prieš tai pastarosios neišklausius.

80. Tokia procedūra ne tik prieštarauja Reglamentu Nr. 207/2009 ir jį įgyvendinančiais reglamentais nustatytoms procedūrinėms taisyklėms, bet ja taip pat šiurkščiai pažeidžiamos paraišką pateikusio asmens procesinės teisės ir garantijos, įtvirtintos Chartijoje.

81. Iš tiesų, ši procedūra – tai didelės painiavos dėl Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalies taikymo srities pasekmė.

25 — T-84/08, EU:T:2011:144, 23 punktas.

26 — Primenu, kad apie Protestų skyriaus sprendimą buvo pranešta 2012 m. gegužės 3 d.

82. Šiuo klausimu pritariu teismo posėdyje Europos Komisijos išsakytai nuomonei, kai ji pažymėjo, kad šioje nuostatoje išlaikytas „tam tikras teisinis neapibrėžtumas“ ir ją net galima „laikyti „šiek tiek elementaraus pobūdžio““. Tai paaiškina ne tik ginčijamo sprendimo teisėtumo trūkumus, bet ir platesne prasme – nenuoseklumus, kuriuos matome VRDT praktikoje [27].

83. Be kita ko, pertvarkydama Reglamentą Nr. 207/2009 Reglamentu (ES) Nr. 2015/2424 [28], kuris įsigalios 2016 m. kovo 23 d., Komisija įtraukė Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalies nuostatas į Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnį, o Reglamento Nr. 2015/2424 28 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad „taikant dabartinę ES prekių ženklų sistemą įgyta patirtis parodė, kad yra galimybių tobulinti tam tikrus procedūros aspektus. Todėl reikėtų imtis tam tikrų priemonių siekiant <…> supaprastinti ir pagreitinti procedūras, taip pat prireikus didinti teisinį tikrumą bei nuspėjamumą.“

84. Reikia pripažinti, kad šių nenuoseklumų priežastis taip pat yra skirtinga įvairių Bendrojo Teismo kolegijų praktika.

85. Iš tiesų Sprendime *Intesa Sanpaolo / VRDT – MIP Metro (COMIT)* [29], kuriuo remiasi VRDT, Bendrojo Teismo ketvirtoji kolegija nusprendė, kad Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta teisės gynimo priemonė, lygiagreti tai, kuri numatyta Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje. Tokia išvada grindžiama itin trumpa analize, kuri yra tokia [30]:

„<…> Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalimi <…> [atsakovės] teisė [ginčyti Protestų skyriaus sprendimo teisėtumą] neribojama pagrindais, kurie nurodyti apeliacijoje. Minėtoje dalyje iš tiesų nustatyta, kad panaikinimo gali būti prašoma apeliacijoje nenurodytu pagrindu. Be to, toje nuostatoje nėra jokios užuominos apie tai, kad atsakovė pati galėtų pateikti apeliaciją dėl ginčijamo sprendimo. Abu keliai galimi norint užginčyti sprendimą patenkinti protestą ir atmesti paraišką įregistruoti Bendrijos prekių ženklą.“

86. Šią analizę Bendrasis Teismas patvirtino Sprendime *Meica / VRDT – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta)* [31]. Nors jis išsamiau nagrinėjo Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalį ir tiksliai patikrino šios nuostatos sąsają su Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje nurodyta teisių gynimo priemone, nemanau, kad, rengiant Reglamentą Nr. 216/96, jo 8 straipsnio 3 dalyje galėjo būti įtvirtinta lygiagreti teisių gynimo priemonė.

87. Mano nuomone, tai neleistina dėl kelių priežasčių, t. y. dėl Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalies formuluotės, konteksto, į kurį ši nuostata įterpta, ir taisyklių bei garantijų, kurių pakaktų šalių veiksmingai teisminei gynybai užtikrinti, nebuvimo.

88. Pirmiausia Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalies taikymo sritį ir tvarką reikia nustatyti atsižvelgiant į nuostatas, taikomas pateikiant apeliacijas VRDT apeliacinėms taryboms pagal reglamentus Nr. 207/2009 ir 2868/95.

27 — 2012 m. rugpjūčio 9 d. VRDT ketvirtosios apeliacinės tarybos sprendimo *Zoo sport* 10 punktas („cross-appeal“).

28 — 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 207/2009 ir Komisijos reglamentas Nr. 2868/95 ir kuriuo panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2869/95 dėl Vidaus rinkos derinimo tarnybai (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) mokamų mokesčių (OL L 341, p. 21).

29 — T-84/08, EU:T:2011:144.

30 — 23 punktas.

31 — T-247/14, EU:T:2016:64. Byloje, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, ieškovė, kuri buvo atsakovė [VRDT], pagal Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalį pateiktame atsiliepime į apeliaciją išdėstė reikalavimus, kuriais siekiama, kad būtų pakeistas Protestų skyriaus sprendimas. Apeliacinė taryba, priešingai, nei nusprendė šioje byloje, pripažino tokius reikalavimus nepriimtinais, nes jais išplečiama apeliacijos apimtis ir jie neatitinka Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnio reikalavimų.

89. Reglamento Nr. 207/2009 VII antraštinėje dalyje „Apeliacijos“ nustatyti pagrindiniai principai, taikomi visų pirma apeliacijoms dėl protestų skyrių sprendimų. Šio reglamento 60 straipsnyje nustatyti terminai ir formalumai, kurie turi būti tenkinami teikiant tokias apeliacijas. Apeliacija Tarnybai turi būti paduodama raštu per du mėnesius nuo pranešimo apie sprendimą, dėl kurio buvo paduota apeliacija, dienos, ir prašymas laikomas paduotu tik po to, kai sumokėtas apeliacijos mokestis. Šie principai priminti formoje, kurią apeliaciją teikiančios šalys gali naudoti apeliacijai pateikti [32].

90. Kaip numatyta Reglamento Nr. 2868/95 penktoje konstatuojamoje dalyje, jame išdėstomos taisyklės, reikalingos Reglamento Nr. 207/2009 nuostatoms įgyvendinti. Kalbant apie procedūrines taisykles, jo X antraštinėje dalyje papildomai numatytos taisyklės, susijusios su apeliacijos pateikimu ir nagrinėjimu.

91. Dėl Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje numatytų su terminais ir forma susijusių reikalavimų Sąjungos teisės aktų leidėjas Reglamento Nr. 2868/95 49 straipsnyje pažymi, kad, nesilaikant jų, apeliacija nepriimtina. Dėl apeliacijos mokesčio jis pažymi, jog jis turi būti sumokėtas nepasibaigus 60 straipsnyje numatytam apeliacijos pateikimo terminui, o to nepadarius bus laikoma, kad apeliacija nepateikta.

92. Būtent tokia yra Reglamento Nr. 216/96 struktūra. Kaip numatyta jo šeštoje konstatuojamoje dalyje, šiuo reglamentu siekiama „papildyti“ Reglamento Nr. 207/2009 įgyvendinimo taisykles, kurios jau nustatytos Reglamente Nr. 2868/95, ypač susijusias su apeliacinių tarybų darbo organizavimu ir žodine procedūra. Taigi juo nesiekiama nei pakeisti reglamentais Nr. 207/2009 ir 2868/95 nustatytų taisyklių, nei nustatyti *lex specialis* dėl VRDT apeliacinėms taryboms pateiktų apeliacijų. Tai būtų beprasmiška, kadangi, primenu, Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje nustatytos tokioms apeliacijoms taikomos procedūrinės taisyklės.

93. Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio „Bylos nagrinėjimo tvarka“ 2 ir 3 dalyse nustatytos taisyklės, taikomos Apeliacinėje taryboje keičiantis procesiniais dokumentais, neatsižvelgiant į tai, koks tai dokumentas: dokumentas, kuriame išdėstyti apeliacijos pagrindai, atsiliepimas į jį, apelianto atsakymas į atsiliepimą ar atsakovo atsakymas į apelianto atsiliepimą.

94. Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „[n]agrinėjant bylą *inter partes* tvarka <…> kartu su dokumentu, kuriame išdėstomi apeliacijos pagrindai, ir atsiliepimu į jį, gali būti pateiktas apelianto trumpas atsakymas, pateiktas per du mėnesius po to, kai jam buvo nusiųstas pranešimas apie atsiliepimą, ir atsakovo atsakymas, pateiktas per du mėnesius po to, kai jam buvo nusiųstas pranešimas apie apelianto atsiliepimą“.

95. Šio reglamento 8 straipsnio 3 dalyje – jos taikymo sritį reikia dabar išnagrinėti – Sąjungos teisės aktų leidėjas taip pat pažymi, kad „atsakovas savo atsiliepime gali siekti ginčijamo sprendimo panaikinimo ar pakeitimo tuo pagrindu, kuris nebuvo nurodytas apeliacijoje. Tokie pagrindai netenka galios, jeigu apeliantas nutraukia bylos nagrinėjimą.“

96. Bendrasis Teismas šią nuostatą aiškino taip, kad ja įtvirtinama, kaip matėme, lygiagreti teisių gynimo priemonė, koegzistuojanti su numatytąja Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje, kuria, nagrinėjant apeliantės apeliaciją, atsakovei suteikiama galimybė ginčyti VRDT protestų skyriaus sprendimus pateikiant naujų pagrindų, kurie išdėstomi atsiliepime į apeliaciją.

32 — Ši forma prieinama VRDT interneto svetainėje.

97. Atrodo, kad Sprendime *Meica / VRDT – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta)* [33] Bendrasis Teismas netiesiogiai prilygino Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalyje numatytą priemonę priešpriešinei apeliacijai. Iš tikrųjų, jis aiškiai priešpriešina šią nuostatą Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje numatytai „atskirai apeliacijai“, kuri yra „yra vienintelė priemonė, suteikianti galimybę aiškiai išreikšti savo priekaištus“ [34].

98. Taigi tokia priešpriešinė apeliacija, kaip ir bet kuri kita apeliacija, negalėjo būti įtvirtinta Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalimi dėl dviejų pagrindinių priežasčių.

99. Visų pirma, abejoju, kad Komisijos įgyvendinimo reglamentas, kurio pirmasis tikslas, kaip matyti iš jo šeštos konstatuojamosios dalies, yra organizuoti apeliacinių tarybų darbą ir žodinę procedūrą, būtų tinkamas būdas įtvirtinti naują apeliacijos rūšį, iki tol nenumatytą vienas kitą keitusiuose reglamentuose dėl prekių ženklų.

100. Be to, ir tai yra lemiama aplinkybė, Sąjungos teisės aktų leidėjas neapibrėžė taisyklių ir procesinių garantijų, kurios apimtų šios numanomos apeliacijos pateikimą, nors jos reguliariai patikslinamos dėl kitų Sąjungos teisėje egzistuojančių teisių gynybos priemonių, įskaitant priešpriešinius apeliacinis skundus [35].

101. Iš tikrųjų svarbu pažymėti, kad Reglamente Nr. 216/96, kaip, be kita ko, analizėje, kurią Bendrasis Teismas atliko Sprendime *Meica / VRDT – Salumificio Fratelli Beretta (STICK MiniMINI Beretta)* [36], nėra jokios nuorodos į taisykles, kurios turėtų reglamentuoti apeliacijos pateikimą, ir būtent taisyklių, susijusių su apeliacijos forma, jos pateikimo terminu ir sąlygomis, kuriomis šalys galėtų į ją atsakyti.

102. Nors Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 2 dalyje nustatytas terminas, per kurį apeliantė gali, atsakovei pateikus atsiliepimą į apeliaciją, pateikti atsakymą į atsiliepimą, konstatuotina, jog neužsimenama apie terminą, per kurį šis atsiliepimas į apeliaciją, kuris galimai apima priešpriešinę apeliaciją, iš tikrųjų turi būti pateiktas. Be kita ko, nors šioje nuostatoje pateiktos taisyklės, taikytinos su apeliantės pagrindine apeliacija susijusiam apsikeitimui dokumentais, visiškai nekalbama apie galimybę atsakyti į naujus galimoje priešpriešinėje apeliacijoje pateiktus elementus. Mano nuomone, šio reglamento 8 straipsnio formuluotė neužtikrina aiškumo ir teisinio saugumo, kurie būtini naudojantis teisių gynimo priemonėmis [37], ir juo labiau neužtikrina šalių teisminės gynybos.

103. Siekiant užtikrinti tinkamą teisingumo vykdymą ir pagarbą abiejų šalių procesinėms teisėms, užtikrinti, kad administraciniai ir teismo sprendimai taptų galutiniai, ir taip apsaugoti visuomenės interesus [38], būtina, kad šios taisyklės būtų numatytos aptariamoje nuostatoje – nustatytos aiškiai arba darant nuorodą į kitas procedūrines taisykles.

104. Šalims turi būti suteikta galimybė susipažinti su taisyklėmis dėl formos ir terminų, kurių laikantis turi būti pateikta apeliacija, siekiant užtikrinti jos priimtinumą, ir jos taip pat turi turėti galimybę pateikti pastabų, kad būtų užtikrinta jų gynyba.

33 — T-247/14, EU:T:2016:64.

34 — 22 ir 24 punktai.

35 — Žr., be kita ko, konkrečias Teisingumo Teismo procedūros reglamento nuostatas, įtvirtintas V antraštinės dalies 3 skyriuje „Priešpriešinio apeliacinio skundo forma, turinys ir reikalavimai“ ir 4 skyriuje „Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo pateikiami pareiškimai“ (176–180 straipsniai).

36 — T-247/14, EU:T:2016:64.

37 — Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Moussis / Komisija* (227/83, EU:C:1984:276, 12 punktą) ir Sprendimo *Barcella ir kt. / Komisija* (191/84, EU:C:1986:197, 12 punktą).

38 — Sprendimas *Evropaïki Dynamiki / Komisija* (C-469/11 P, EU:C:2012:705, 50 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

105. Nagrinėjamoje byloje neginčijama, kad Apeliacinė taryba suteikė LG neribotą teisę keisti procedūros ribas pateikiant atsiliepimą, o BSH nebuvo leista pateikti atsiliepimo. Taip pat neginčijama, kad BSH, sumokėjusi tik apeliacijos padavimo mokestį, numatytą Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje, galiausiai finansavo *reformatio in peius*, nes Apeliacinė taryba patenkino LG reikalavimus.

106. Manau, kad, atsižvelgiant į šias aplinkybes, galima pagrįstai klausti, ar Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalimi sukurti naują teisių gynimo priemonę, kuri būtų lygiagreti teisių gynimo procesui, nustatytam Reglamento Nr. 207/2009 58 ir paskesniuose straipsniuose.

107. Jo tikslas buvo daug mažesnis.

108. Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta procedūrinė taisyklė tik leidžia atsakovei pateikti naujų faktinių ir teisinių aplinkybių, susijusių su apeliacijoje nurodytomis prekėmis ir paslaugomis, t. y. neperžengiant apeliacijos, kurią paraišką pateikęs asmuo pateikė pagal Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnį, ribų.

109. Kai Apeliacinės tarybos nagrinėjama apeliacija susijusi tik su dalimi prašyme įregistruoti prekių ženklą nurodytų prekių ar paslaugų, kaip yra nagrinėjamoje byloje, ši apeliacija Apeliacinei tarybai leidžia iš naujo iš esmės išnagrinėti protestą, bet tik tiek, kiek tai susiję su minėtomis prekėmis ar paslaugomis [39].

110. Kai atsakovė pateikia priešpriešinę apeliaciją tokiomis aplinkybėmis, kokios yra šioje byloje, o jos tikslas gerokai viršija apeliacijoje nustatytas ribas, ji akivaizdžiai nesilaiko procedūrinių taisyklių.

111. Iš tiesų tokia apeliacija turėtų būti pateikta laikantis Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje nustatytų terminų ir formalumų.

112. Primenu, kad pagal šį straipsnį atsakovė savo apeliaciją gali pateikti per du mėnesius nuo pranešimo apie Protestų skyriaus sprendimą dienos ir, be to, turi sumokėti apeliacijos mokestį.

113. Dviejų mėnesių terminas yra imperatyvus. Jis turi leisti užtikrinti, kad Protestų skyriaus sprendimai, kai jie neginčijami, taptų galutiniai, taip užtikrinant teisinį tikrumą ir, be to, apsaugant viešuosius interesus [40].

114. Pasibaigus Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje nustatytam terminui, apeliacijoje nustatytos ginčo ribos nebegali būti išplėstos. Taigi Apeliacinė taryba nebegali iš naujo iš esmės nagrinėti protesto dėl prekių, nurodytų atsakovės apeliacijoje, kadangi Protestų skyriaus sprendimas šiuo klausimu yra įgijęs *res judicata* galią.

115. Tačiau šioje byloje 2012 m. spalio 31 d. LG pateikė savo atsiliepimą, kuriame, be kita ko, ji paprašė peržiūrėti Protestų skyriaus sprendimą dėl prekių, priskirtinų prie 7, 9 ir 11 klasių, nors pranešimas apie Protestų skyriaus sprendimą jai buvo pateiktas 2012 m. gegužės 3 d. Be to, LG nesumokėjo apeliacijos mokesčio.

116. Pagal Reglamento Nr. 2868/95 49 taisyklės 1 dalį Apeliacinė taryba turėjo atmesti šią apeliaciją kaip nepriimtiną, kadangi ji neatitiko nė vieno iš Reglamento Nr. 207/2009 60 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

39 — Sprendimas *Völkl / VRDT – Marker Völkl* (*VÖLKL*) (T-504/09, EU:T:2011:739, 54 punktas).

40 — Žr. 37 išnašoje nurodytą teismo praktiką.

117. Apeliacinei tarybai pateikta tik apeliacija, kurią pateikė BSH, ginčydama Protestų skyriaus sprendimą dėl to, kad juo buvo tenkinamas protestas ir atmesta jos paraiška įregistruoti Bendrijos prekių ženklą buitiniams elektriniams valymo įrenginiams, tarp jų prie 7 klasės priskiriamiems siurbliams ir sausų bei drėgnų šiukšlių siurbimo prietaisams.

118. Todėl priimdama LG pateiktą apeliaciją ir patenkindama pastarosios reikalavimus Apeliacinė taryba pažeidė minėtas nuostatas.

119. Taigi atsižvelgiant į šį argumentą ginčijamą sprendimą reikia panaikinti.

120. Teisės būti išklausytam ir rungimosi principo pažeidimu grindžiamą pagrindą nagrinėsiu tik papildomai.

B – *Dėl teisės būti išklausytam ir rungimosi principo pažeidimo*

121. Šioje byloje neginčijama, kad nelaikytina, jog LG pateiktame atsiliepime išdėstyti paprasčiausi gynybos argumentai, nes juo buvo gerokai išplėstas ginčo objektas. Būtent todėl šiuos LG atsiliepime pateiktus teiginius Apeliacinė taryba vertino kaip „priešpriešinę apeliaciją“, grindžiamą Reglamento Nr. 216/96 8 straipsnio 3 dalimi.

122. Ginčijamu sprendimu Apeliacinė taryba iš dalies patenkino priešpriešinę apeliaciją prieš tai neišklausiusi BSH nuomonės.

123. Teisingumo Teismo posėdyje VRDT patvirtino, kad padaryta procedūrinė klaida, dėl kurios ginčijamas sprendimas tampa neteisėtas, nes rašytinė procedūra buvo užbaigta po LG priešpriešinės apeliacijos pateikimo, tačiau prieš tai neišklausius BSH nuomonės.

124. Nagrinėjamos bylos aplinkybės aiškiai rodo, kad Apeliacinė taryba neatsižvelgė į visas apeliacijos, kurią ji pati pavadino „priešpriešine“, pateikimo pasekmes. Iš tikrųjų ji neužtikrino paraišką pateikusio asmens procesinių garantijų, susijusių su tokios apeliacijos pateikimu, taip pažeisdama jo teises į gynybą, nes šiame proceso etape jam nebuvo leista atsakyti į naujus protestą pateikusios šalies argumentus.

125. Taip Apeliacinė taryba pažeidė Reglamento Nr. 207/2009 63 straipsnio 2 dalį ir 75 straipsnio antrą sakinį.

126. Pagal šio reglamento 63 straipsnio 2 dalį VRDT apeliacinė taryba, nagrinėdama apeliaciją, iš tiesų privalo tiek kartų, kiek reikia, pasiūlyti šalims per savo nustatytą laiką pateikti atsiliepimus į kitų šalių arba jos pastabas.

127. Pagal minėto reglamento 75 straipsnio antrą sakinį VRDT apeliacinės tarybos sprendimai grindžiami tiktai tokiais motyvais ar įrodymais, apie kuriuos šalys galėjo pateikti savo atsiliepimus.

128. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką šiomis nuostatomis Bendrijos prekių ženklų teisėje siekiama įgyvendinti reikalavimus, susijusius su Chartijos 41 straipsnyje nustatyta teise į teisingą bylos nagrinėjimą, ir visų pirma reikalavimus, nustatytus šio straipsnio 2 dalies a punkte numatytų teisių į gynybą srityje [41].

41 — Sprendimai *Moonich Produktkonzepte & Realisierung / VRDT – Thermofilm Australia (HEATSTRIP)* (T-184/12, EU:T:2014:621, 35–37 punktai ir juose nurodyta teismo praktika) ir *DTL Corporación / VRDT – Vallejo Rosell (Generia)* (T-176/13, EU:T:2014:1028, 28 ir 29 punktai ir juose nurodyta teismo praktika). Taip pat žr. Sprendimą *Krombach* (C-7/98, EU:C:2000:164, 25 ir 26 punktai).

129. Jais visų pirma įtvirtinama teisė būti išklausytam ir rungimosi principo užtikrinimas, kurie yra pagrindiniai Sąjungos teisės principai [42].

130. Net jei tai nėra konkrečiai numatyta teisės aktuose, šių principų turi būti laikomasi bet kurioje procedūroje, per kurią valdžios institucijos gali priimti sprendimą, kuris ypač paveiktų asmens interesus [43].

131. Teisė būti išklausytam reiškia, kad šiam asmeniui turi būti suteikta galimybė veiksmingai pareikšti savo nuomonę, ir tai taikoma visoms faktinėms ir teisinėms aplinkybėms, kuriomis remiantis priimtas sprendimas [44].

132. Rungimosi principas paprastai reiškia proceso šalių teisę susipažinti su visais teismui pateiktais įrodymais ir pastabomis ir juos ginčyti [45]. Taigi jis draudžia institucijai sprendimą grįsti faktinėmis aplinkybėmis ir dokumentais, su kuriais viena iš šalių negalėjo susipažinti ir dėl kurių negalėjo pareikšti savo nuomonės.

133. Šie principai įpareigoja iš anksto aptarti kiekvieną aplinkybę, kuria vadovaudamasi institucija arba bylą nagrinėjantis teismas priims sprendimą. Taigi savo sprendimus VRDT gali grįsti tik faktinėmis arba teisinėmis aplinkybėmis, dėl kurių šalys galėjo pareikšti savo atsiliepimus. Todėl bylos sprendimas privalo būti priimtas po to, kai institucija arba teismas atlieka vertinimą, kurį šalių pateiktos pastabos tik papildo, patvirtina ir tam tikrais atvejais paneigia. Viena vertus, tai leidžia institucijai arba teismui priimti visiškai nešališką ir tiek faktiškai, tiek teisiškai pagrįstą sprendimą. Nesuteikus galimybės pralaimėjusiajai šaliai pateikti pastabų, šiai šaliai gali teisėtai susidaryti įspūdis, kad teismas buvo kitos šalies pusėje, nes jai nebuvo suteikta galimybė apsiginti. Kita vertus, tai leidžia institucijai arba teismui tinkamai motyvuoti sprendimą, kaip tai numatyta Reglamento Nr. 207/2009 75 straipsnyje.

134. Šių taisyklių laikymasis yra dar svarbesnis nagrinėjant ginčą dėl Bendrijos prekių ženklo, nes, kaip pažymėjo Teisingumo Teismas, tuo atveju, kai VRDT apeliacinei tarybai pateikiama apeliacija, ji turi iš naujo iš esmės išnagrinėti protestą tiek teisiniu, tiek faktiniu aspektais [46].

135. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką VRDT savo įgaliojimus turi vykdyti vadovaudamasi bendraisiais Sąjungos teisės principais [47].

136. Be to, VRDT atliekamo nagrinėjimo gairių A dalies 2 skirsnio („Bendrieji procedūrose privalomi principai“) 2 punkte („Teisė būti išklausytam“) nurodyta, kad „[p]agal bendrąjį teisės į gynybą principą asmeniui, kurio interesams įtakos turi valdžios institucijų sprendimas, turi būti suteikta galimybė pateikti savo nuomonę. Todėl visose [VRDT] procedūrose šalims visada leidžiama pasisakyti ir pateikti savo gynybos argumentus.“ Ten taip pat nurodoma, kad „sprendimai grindžiami tik tokiais motyvais ar įrodymais, dėl kurių atitinkamos šalys turėjo galimybę pateikti savo pastabas“.

137. Gairėmis dėl procedūrų VRDT kodifikuojamos elgesio taisyklės, kurių pati VRDT numato laikytis, kitaip tariant, jeigu jos suderinamos su aukštesnę teisinę galią turinčiomis nuostatomis, jomis „apribojama“ VRDT, nes ši turi laikytis taisyklių, kurias pati nustatė.

42 — Sprendimas *Bertelsmann ir Sony Corporation of America / Impala* (C-413/06 P, EU:C:2008:392, 61 punktas).

43 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 50 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

44 — Nutartis *DTL Corporación / VRDT* (C-62/15 P, EU:C:2015:568, 45 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

45 — Sprendimas *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 52 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

46 — Nutartis *DTL Corporación / VRDT* (C-62/15 P, EU:C:2015:568, 35 punktas ir jame nurodyta teismo praktika). Iš tiesų iš Reglamento Nr. 207/2009 64 straipsnio 1 dalies matyti, kad, išnagrinėjusi apeliacijos leistinumą, VRDT apeliacinė taryba priima sprendimą dėl apeliacijos ir tai darydama ji gali būtent „pasinaudoti kokiais nors skyriaus, atsakingo už sprendimą, kuriam pateikta apeliacija, kompetencijai priklausančiais įgaliojimais“, t. y. ji gali pati priimti sprendimą dėl protesto, jį atmesdama arba pripažindama, kad jis pagrįstas, patvirtindama pirmojoje VRDT instancijoje priimtą sprendimą arba jo nepatvirtindama (Sprendimas *DTL Corporación / VRDT – Vallejo Rosell (Generia)*, T-176/13, EU:T:2014:1028, 30 punktas).

47 — Sprendimas *Agencja Wydawnicza Technopol / VRDT* (C-51/10 P, EU:C:2011:139, 73 punktas).

138. Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes manau, kad Apeliacinė tarnyba pažeidė BSH teisę būti išklausytai ir rungimosi principą, kai peržiūrėjo Protestų skyriaus sprendimą remdamasi neaptartais argumentais, ir taip pakenkė BSH interesams.

139. Taigi darytina išvada, kad buvo pažeista Reglamento Nr. 207/2009 63 straipsnio 2 dalis ir 75 straipsnio antras sakinys.

140. Dėl šio taisyklių pažeidimo juo labiau apgailestautina todėl, kad LG pateikta informacija turėjo lemiamą reikšmę procedūros baigčiai, nes peržiūrėjusi Protestų skyriaus sprendimą Apeliacinė taryba iš dalies patenkino jos prašymą, kad BSH pateiktos paraiškos įregistruoti prekių ženklą „compressor technology“ atmetimas būtų didesnės aprėpties.

141. Teisingumo Teismo posėdyje VRDT ypač rėmėsi tuo, kad šis procedūrinis trūkumas jau buvo „ištaisytas“, nes BSH dvejus metus turėjo galimybę pasiskųsti dėl jos teisių pažeidimo Bendrajame Teisme vykstant rašytiniam ir žodiniam procesui.

142. Pirma, šie argumentai grindžiami keista „ištaisymo“ sąvokos koncepcija.

143. Teisės į gynybą turi būti taikomos bet kuriai procedūrai, per kurią administracinės ar teisminės valstybės institucijos gali priimti sprendimą, kuris ypač paveiktų asmens interesus [48], ir VRDT tai aiškiai pripažįsta savo gairėse. Taigi VRDT negali deramai to atsisakyti manydama, kad teisė būti išklausytam bus įgyvendinta teisminėse institucijose.

144. Siekdama taip ištaisyti padėtį Apeliacinė taryba būtų turėjusi pateikti naujos informacijos šalims aptarti, o esant reikalui – atnaujinti diskusijas.

145. Antra, šio argumento priežastis dar kartą yra painiava tarp procesinių garantijų, kurios turi būti užtikrintos, kai šalis pateikia priešpriešinę apeliaciją, ir garantijų, kurios taikomos apsikeičiant rašytiniais dokumentais.

146. Iš tiesų, atsakovei pateikus priešpriešinę apeliaciją arba priešpriešinį apeliacinį skundą pagal procedūrines taisykles, numatyta, kad iškart iš naujo apsikeičiama rašytiniais dokumentais. Tačiau, kai ji pateikia paprastą atsiliepimą, būtent apeliantė turi motyvuotai paprašyti leidimo pateikti dubliką.

147. Taigi nagrinėjamu atveju Apeliacinė taryba, vadovaudamasi Reglamento Nr. 207/2009 63 straipsnio 2 dalimi, turėjo tiesiogiai pasiūlyti BSH pateikti pastabas dėl LG pateiktos priešpriešinės apeliacijos.

148. Atsižvelgiant į visas šias aplinkybes ginčijamą sprendimą taip pat reikia panaikinti dėl BSH teisės būti išklausytai ir rungimosi principo, kurie įtvirtinti Reglamento Nr. 207/2009 63 straipsnio 2 dalyje ir 75 straipsnio antrajame sakinyje, pažeidimo.

## VII – **Dėl bylinėjimosi išlaidų**

149. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 137 straipsnį, taikomą apeliacinėse bylose pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, bylinėjimosi išlaidų klausimas sprendžiamas sprendime arba nutartyje, kuriais užbaigiamas procesas.

48 — Sprendimas *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 50 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

150. Šiuo atveju reikia pažymėti, kad nors skundžiamas sprendimas panaikinamas, siūlau Teisingumo Teismui patenkinti BSH ieškinį ir panaikinti ginčijamą sprendimą. Todėl siūlau nurodyti VRDT padengti BSH bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant bylą pirmojoje instancijoje ir apeliaciniame procese, pagal pastarosios pateiktus reikalavimus.

## VIII – **Išvada**

151. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Panaikinti 2014 m. gruodžio 4 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *BSH / VRDT* – LG *Electronics (COMPRESSOR TECHNOLOGY)* (T-595/13, EU:T:2014:1023).

2. Panaikinti 2013 m. rugsėjo 5 d. Vidaus rinkos derinimo tarnybos (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) (VRDT) pirmosios apeliacinės tarybos sprendimą (byla R 1176/2012-1), iš dalies pakeistą 2013 m. gruodžio 3 d. taisomuoju sprendimu.

3. Priteisti iš VRDT bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant bylą pirmojoje instancijoje ir apeliaciniame procese.